

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
12 maart 2024	D.175797 Z.049056

Portefeuillehouder M. Bettink-Pierik (volksgezondheid)
E.M. de Bas (sport)
Begrotingsprogramma en taakveld 3. Sociaal Domein, taakveld 7.1
4. Sport, Cultuur en Onderwijs, taakveld 5.1

Onderwerp **Integrale beleidsnota Gezondheid en Sport 'Buren Beweegt!'**

Voorgesteld besluit

1. De integrale beleidsnota Gezondheid en Sport 'Buren Beweegt!' vast te stellen;
2. Het Preventie- en Handavingsplan Alcohol 2024 - 2027 gemeente Buren vast te stellen, als onderdeel van de integrale beleidsnota 'Buren Beweegt!';
3. De begrotingswijziging 2024-003 – integrale beleidsnota 'Buren Beweegt' vast te stellen.

Samenvatting van het voorstel

De eerste Burense integrale beleidsnota op sport en gezondheid 'Buren Beweegt' is een feit! Deze beleidsnota komt voort uit één van de tien geformuleerde afspraken uit het Sociaal Domein uit het coalitieakkoord 2022 – 2026.

In deze beleidsnota gaan we samen op weg naar een gezond Buren 2040. Om inwoners te informeren, enthousiasmeren en stimuleren naar (het behoudt van) een gezonde leefstijl, sporten en bewegen heeft de gemeenteraad tijdens de besluitvormende raad van 4 juli 2023 middels een keuzenotitie besloten tot een ontwikkelscenario,

Deze beleidsnota heeft een looptijd van 4 jaar (2024 – 2027) en vraagt een extra investering van €126.000. Dit beleid kan – door herstructurering van budgetten – worden gerealiseerd binnen de huidige begroting. Voor integrale borging van budgetten is een begrotingswijziging op een aantal programma's noodzakelijk.

HOOFDLIJNEN

1. Inleiding

Op de helft van de collegeperiode en aan het begin van 2024 leggen wij de eerste Burense integrale beleidsnota 'Buren Beweegt!' aan u voor. Deze beleidsnota over gezondheid en sport komt voort uit één van de tien afspraken uit het Sociaal Domein uit het coalitieakkoord 'Samen voor het Buren van morgen 2022 – 2026'.

In deze beleidsnota gaan we samen op weg naar een gezond Buren 2040. Om inwoners te informeren, enthousiasmeren en stimuleren naar (het behoud van) een gezonde leefstijl, sporten en bewegen heeft de gemeenteraad op 4 juli 2023 middels de keuzenotitie besloten tot het ontwikkelscenario. Hierdoor richten we ons de komende jaren richten op:

- Het bevorderen en behouden van een gezonde leefstijl en vitaliteit bij inwoners;
- Meer aandacht voor maatschappelijke problematieken die de gezondheid kunnen beïnvloeden, zoals armoede, eenzaamheid of inclusiviteit;
- Het investeren in de beweegmogelijkheden in de openbare ruimte;
- Extra stimuleren van sport en bewegen in zowel individueel- als groepsverband;
- Het bieden van ondersteuning (op de maatschappelijke functies) van sportverenigingen.

Dit doen we aan de hand van drie speelvelden die zijn vastgesteld door de gemeenteraad op 21 maart 2023 middels een startnotitie. Elk speelveld kent een brede ambitie en een ontwikkelrichting, welke de raad in de keuzenotitie heeft vastgesteld. Deze ontwikkelrichting is vertaald in toekomstbestendige en concrete uitgangspunten (ook wel de vraag “*wat willen we op elk speelveld bereiken*”) en noodzakelijke ontwikkelopgaven voor de komende jaren (ook wel de vraag “*hoe gaan we dat doen*”). Dit zetten we om in meetbare resultaten die inzicht geven in waar we over vier jaar, tegen het einde van deze beleidsperiode begin 2028, willen staan. In het nog op te stellen uitvoeringsplan beschrijven we later de stappen die we gaan zetten om daar te komen en hoe we dit gaan monitoren. De resultaten zijn inzichtelijk te maken aan de hand van data (GGD-monitoren), maar ook andere gezondheidsindicatoren zijn hierbij van belang, zoals bijvoorbeeld de gezondheidsbeleving.

2. Doel / meetbaar effect

Doel van dit voorstel is het door de gemeenteraad vast laten stellen van deze nota zodat we voor de komende vier jaar een helder en richtinggevend kader hebben voor het bevorderen van de gezondheid van inwoners in Buren.

Het doel van deze nota is leven en bewegen in goede gezondheid, op een prettige en veilige plek met voldoende ontwikkelmogelijkheden. We willen dat zoveel mogelijk inwoners (langer) gezond, vitaal en in beweging zijn én blijven.

Het beoogd maatschappelijk effect is dat door een gezonde(re) leefstijl, sporten en bewegen inwoners zich fysiek en mentaal gezonder voelen. Gezondheid en sport moeten niet alleen worden gezien als een persoonlijke keuze, maar ook als een collectieve verantwoordelijkheid. Wanneer inwoners een gezonde leefstijl ervaren zijn ze vaak actiever, meer sociaal betrokken en doen minder een beroep op de gemeentelijke voorzieningen.

3. Argumenten

1.1. Het ontwikkelen van integraal sport- en gezondheidsbeleid is een afspraak uit het coalitieakkoord en het daarbij horende uitvoeringsprogramma.

We hebben met de totstandkoming van dit integrale beleid voldaan aan afspraak 5.5 uit het coalitieakkoord. Daarnaast is de voorgestelde werkwijze uit het uitvoeringsplan doorlopen door voor vorming van nieuw beleid eerst een startnotitie (en in dit proces ook een keuzenotitie) op te stellen om de gemeenteraad beter in positie te brengen.

1.2. Deze integrale nota is het resultaat van een (inter)actief beleidsproces

Bij de totstandkoming van deze nota is een zorgvuldig proces doorlopen om de gemeenteraad beter in positie te brengen bij beleidsvorming. De startnotitie, de keuzenotitie en de daarop volgende moties en amendementen zijn bepalend geweest voor de inhoud en het uiteindelijke resultaat van de nu voorliggende nota.

1.3. Met deze integrale nota worden de ambities van de gemeenteraad bekrachtigd.

In de keuzenotitie (juli 2023) heeft de gemeenteraad de ambitie uitgesproken om extra te investeren op gezondheid en sport, met de voorwaarde dat er binnen de huidige begroting structureel budget gevonden zou worden voor de uitvoering. Deze integrale nota sluit op inhoud en financiering aan bij het gekozen ontwikkelscenario.

1.4. Deze integrale nota sluit aan op andere doelen die de gemeente zich stelt in het sociaal en ruimtelijk domein.

Deze integrale nota staat niet op zichzelf. Het heeft raakvlakken met aanverwante beleidsstukken zoals het integraal plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA, waar het thema preventie en het sportakkoord II onder vallen), het Transformatieprogramma ‘Op weg naar het Buren van morgen’, maar ook de Omgevingsvisie Buren. We stimuleren niet alleen sporten, bewegen en een gezonde leefstijl. Ook draagt het bij aan een betere samenwerking met andere beleidsterrein en daarmee onze andere gemeentelijke ambities. Denk hierbij aan doestellingen op het gebied van eenzaamheid, armoede, onderwijs, laaggeletterdheid, openbare ruimte, veiligheid, duurzaamheid en economie.

2.1 We voldoen middels deze nota aan onze wettelijke verplichtingen volgens artikel 13, lid 2 van de wet publieke gezondheid (Wpg) en artikel 43a van de Alcoholwet.

Gemeenten hebben volgens de Wpg de wettelijke verplichting elke vier jaar nieuw gezondheidsbeleid op te stellen. Ons voormalig gezondheidsbeleid liep in 2020 af en is daarna nooit meer opgesteld of opnieuw vastgesteld. Dit nieuwe beleid kent een looptijd van vier jaar (2024 – 2027) en zal een overlap hebben met het huidige (2020 – 2024) en toekomst landelijk gezondheidsbeleid.

Volgens de Alcoholwet, artikel 43a zijn we verplicht om elke vier jaar, gelijktijdig met gemeentelijk gezondheidsbeleid, een preventie- en handavingsplan alcohol (P&H-plan) op te stellen. De doelstellingen uit dit plan zijn opgenomen in deze nota, de verdere praktische uitvoering staat in het P&H-plan wat toegevoegd is als aparte bijlage en zal ook verwerkt worden in het onderliggend uitvoeringsplan van deze nota.

3.1 Met het herstructureren van budgetten kunnen we deze opgave realiseren binnen de bestaande begroting.

Voor de uitvoering van het ontwikkelscenario als uitgangspunt van dit beleid is structureel extra budget nodig. Dit budget is voor de komende vier jaar binnen de begroting gevonden, zie hiervoor het kopje financiën.

4. Kanttekeningen

1.1. GALA-middelen zijn alleen voor de komende vier jaar geborgd

Voor de uitvoering van dit beleid gebruiken we naast nieuw budget ook middelen van het Rijk; bijvoorbeeld GALA-middelen. Voor de komende vier jaar is dit budget vanuit de begroting geborgd (tot en met 2027). De GALA-middelen lopen in 2026 af, maar zullen naar verwachting (ook met de komst van nieuw landelijk gezondheidsbeleid) in een nader te bepalen vorm gecontinueerd worden. Dit zal voor de looptijd van dit beleid geen negatieve gevolgen hebben op de uitvoering. We melden ons bij de gemeenteraad indien er onverhoopt iets aan deze regeling wijzigt.

1.2. Werken aan gezondheid is iets van de lange adem. Resultaten en effecten zijn vaak niet altijd meetbaar, laat staan binnen een termijn van 4 jaar.

Met deze nota streven we meerdere ambities na en beschrijft per speelveld diverse resultaten, uitgangspunten en ontwikkelopgaven op basis waarvan we kunnen evalueren of de beoogde resultaten van het beleid gerealiseerd zijn. Het blijft echter lastig om een direct, oorzakelijk verband aan te tonen tussen de gemeentelijke inzet en de behaalde resultaten. Er zijn veel meer partijen en factoren welke invloed hebben op de gezondheid van onze inwoners. Wij zien dat echter niet als reden voor het niet vastleggen van doelen. We schetsen hiermee enerzijds de uitdagingen die voor ons liggen, Anderzijds laat het zien wat we als gemeente verwachten van betrokken partijen en nodig hebben voor het gezamenlijk realiseren van deze opgave.

TOELICHTING EN UITVOERING

5. Financiën en mutaties

Voor de uitvoering van deze integrale nota maken we gebruik van bestaande middelen en vragen we extra structurele middelen.

Reguliere middelen

Voor de uitvoering van onze wettelijke taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) en gezondheid in de breedste zin maken we gebruik van al bestaande middelen die structureel in onze begroting zijn opgenomen of geborgd zijn voor de komende vier jaar. Denk hierbij aan inzet van de GGD (Gemeenschappelijke Regeling, GR), subsidieverlening voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg of preventieve programma's, minimabeleid, maar ook onderhoud van speeltuinen en het SPUK GALA budget (vierjarig programma). Deze reguliere middelen zijn, zoals in de keuzenotitie aangegeven, niet toereikend voor de doorontwikkeling van beleid.

Extra gevraagde middelen

Voor de looptijd van dit beleid (de komende 4 jaar, 2024 – 2027) is extra budget nodig van €126.000 en een eenmalige investering van €10.000 in 2024. Integrale samenwerking op programma's binnen het Sociaal Domein maakt het mogelijk voor de komende vier jaar de uitvoering te realiseren binnen de vastgestelde begroting.

Dit doen we door het herstructureren van een aantal budgetten en het toeschrijven van een gedeelte van de benodigde budgetten aan het preventiebudget en de GALA-middelen.

Per speelveld wordt onderstaand (extra) budget gevraagd aan de gemeenteraad:

Speelveld	Structureel (4 jaar)	Eenmalig
Speelveld 1	€ 46.000	
Speelveld 2	€ 35.000	€ 10.000 (in 2024)
Speelveld 3	€ 10.000	
Overkoepelende investering	€ 35.000	
TOTAAL	€ 126.000	€ 10.000

Waar hebben we budget gevonden binnen onze bestaande middelen?

Onderstaand schema maakt inzichtelijk waar we binnen de huidige begroting budget hebben gevonden voor de uitvoering van nieuw beleid. Dit overzicht laat zien binnen welk programma en taakveld dit budget staat, wat de hoogte van dit budget is en wat de eerdere bestemming was. Ook is een voorstel opgenomen wat met dit budget te doen.

Waar hebben we budget gevonden?		Financiën
Programma Taakveld Wat Voorstel	3. Sociaal Domein 7.1 Openbare gezondheidszorg Voormalig budget voor de uitvoering van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) Begrotingswijziging voor het omzetten van dit budget naar programma 4. Sport, Cultuur & Onderwijs en te bestemmen voor de uitvoering van dit beleid.	€ 87.185
Toelichting: De BRC wordt vanaf 2023 gefinancierd vanuit SPUK GALA-middelen. Deze post ad €87.185 is met de begroting 2023 niet teruggevloeid naar het resultaat en staat dus nog als structurele post op de begroting tot en met 2027. We stellen voor om dit bedrag te bestemmen voor de uitvoering van dit beleid.		
Programma Taakveld Wat Voorstel	3. Sociaal Domein 7.1 Openbare gezondheidszorg Voormalig budget Burense visie op het Kind, wat de afgelopen jaren is ingezet voor de financiering van JOGG. Te bestemmen voor de uitvoering van dit beleid	€ 25.000
Toelichting: Tot en met 2023 werd de JOGG-regisseur voor een deel gefinancierd uit dit voormalig uitvoeringsbudget voor de Burense visie op het Kind (conform uitgangspunten Burense visie). De JOGG-regisseur kan vanaf 2024 gefinancierd worden uit SPUK GALA-middelen, waardoor dit bedrag vrijvalt. We stellen voor om dit bedrag binnen het huidige programma te bestemmen voor de uitvoering van dit beleid.		
Programma Taakveld Wat Voorstel	3. Sociaal Domein 6.2 Toegang en eerstelijns voorzieningen Innovatie-/preventiebudget Reserveren van jaarlijks €10.000 binnen het innovatie-/preventiebudget voor de komende 2 jaar (pilot)	€ 10.000
Toelichting: De positionering van positieve gezondheid is ook een onderdeel van het transformatieprogramma Sociaal Domein 'Samen op weg naar het Buren van morgen'. We reserveren dit bedrag binnen het innovatie-/preventiebudget voor in ieder geval de komende 2 jaar (pilot) €10.000 voor de inbedding van positieve gezondheid binnen het sociaal domein.		
Programma Taakveld Wat Voorstel	3. Sociaal Domein 7.1. Openbare gezondheidszorg GALA-middelen Reserveren van dit kleine restant van €4.000 binnen de bestaande SPUK GALA-middelen (programma 2.1 - terugdringen gezondheidsachterstanden)	€ 4.000
TOTAAL		€ 126.185

Begrotingswijziging 2024-003 – Integrale nota ‘Buren Beweegt!’ (2024 – 2027)

Een integrale nota vraagt ook om het integraal borgen van budget. Voor deze nota is dat binnen programma 3. Sociaal Domein en programma 4. Sport, Cultuur en Onderwijs. Dit vraagt om herstructurering van budgetten. Omdat dit een bevoegdheid van de gemeenteraad is leggen we ook een begrotingswijziging voor.

Met deze begrotingswijziging zorgen we ervoor dat er op programma 4. Sport, Cultuur en Onderwijs middelen komen te staan voor uitvoering van deze nota. Concreet gaat dit om middelen ten behoeve van de uitvoering van speelveld 1 (volwassenenfonds Sport en Cultuur). Onderdeel van deze begrotingswijziging is ook bestaand budget voor uitvoering van de minimaregeling (taakveld 6.3 Inkomensregelingen, programma 3. Sociaal Domein, €35.000) te wijzigen naar taakveld 5.1 Sportbeleid en Activering (programma 4. sport, cultuur en onderwijs).

Het totale gereserveerde budget voor de implementatie van het Volwassenfonds Sport en Cultuur zit dan geborgd binnen programma 4. De begrotingswijziging is opgenomen als bijlage.

Dit betekent:

-	Programma 3. Sociaal Domein	
o	Taakveld 7.1 Openbare gezondheidszorg (voormalige BSC-regeling)	€ 87.185
o	Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (minima-regeling)	€ 35.000
	TOTAAL	- € 122.185

Wijzigen naar:

-	Programma 4. Sport, Cultuur en Onderwijshuisvesting	
o	Taakveld 5.1. Sportbeleid en Activering	€ 122.185

De begrotingswijziging is opgenomen als bijlage.

6. Communicatie

- Na vaststelling worden de betrokken beleidsafdelingen en maatschappelijke partners geïnformeerd. Dit stemmen we af met de afdeling communicatie;
- Bij het opstellen van het uitvoeringsplan worden maatschappelijke partners en inwoners waar nodig en gewenst betrokken;
- Voor verdere implementatie van Buren Beweegt! stellen we met afdeling communicatie een plan van aanpak op.

7. Uitvoering en planning

• Oordeelsvormende raad	27 februari 2024
• Besluitvormende raad	12 maart 2024
• Uitvoeringsplan	Q2 (vaststelling door het college)

We rapporteren in Q1 van elk jaar middels een raadsinformatiebrief aan de gemeenteraad, de participatieraad en onze stakeholders. Dit gaat over onze voortgang, wat de resultaten en effecten van deze nieuwe nota zijn én wat de plannen voor het nieuwe jaar worden. Na twee jaar bekijken we of we met de huidige uitvoeringsplannen bereiken wat we met elkaar hebben afgesproken, of dat we de koers in samenspraak met de gemeenteraad moeten verleggen. Zo blijven we goed sturen op de gezondheidswinst van alle inwoners in Buren en daarmee onze doelstellingen

8. Participatie

In aanloop naar deze nota heeft in een eerder stadium burgerparticipatie plaatsgevonden (startnotitie, inspiratiebijeenkomst Buren Beweegt! en de keuzenotitie). Bij de totstandkoming van deze nota hebben een opgezette klankbordgroep (met een afvaardiging van inwoners en professionals uit het sport- en gezondheidslandschap) en de Participatieraad Sociaal Domein advies uitgebracht. Voor het advies en de verwerking van alle adviezen, zie bijlage 4 en 5.

9. Duurzaamheid

n.v.t.

10. Achtergrondinformatie

Dit beleidsproces kent meerdere belangrijke meetmomenten waarin de gemeenteraad geïnformeerd werd of waarin partijen zijn geraadpleegd. Voortkomend daaruit de stukken die dit beleidsproces complementeren. Deze documenten zijn opgenomen in de bijlagen (4 t/m 8):

- Startnotitie, januari 2023
- Keuzenotitie, maart 2023
- Raadsinformatiebrief met de stand van zaken over de moties en amendementen voortkomend uit de keuzenotitie, december 2023
- Verwerking van de adviezen n.a.v. de conceptnota door de participatieraad en de klankbordgroep, januari 2024

Bijlagen:

Bijlage 1	Integrale beleidsnota gezondheid en sport 'Buren Beweegt!'
Bijlage 2	Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2024 - 2027 gemeente Buren
Bijlage 3	Begrotingswijziging 2024-003 – Integrale beleidsnota 'Buren Beweegt!'
Bijlage 4	Advies Participatieraad Sociaal Domein
Bijlage 5	Verwerking adviezen participatieraad en klankborgroep n.a.v. de concept nota
Bijlage 6	Raadsinformatiebrief stand van zaken moties en amendementen Buren Beweegt!, december 2023
Bijlage 7	Keuzenotitie, juli 2023
Bijlage 8	Startnotitie, maart 2023

Inlichtingen bij:

Portefeuillehouder	M. Bettink-Pierik (volksgezondheid) E.M. de Bas (sport)
--------------------	--

Domein	Sociaal Domein
--------	----------------